

Opređeljujući se da EPS-u preporuči cenu po kojoj će u prvoj polovini 2022. godine privredi prodavati struju Vlada Srbije je sebe zaštitila - niko ne može da joj prebaci da je suspendovala tržište i da je EPS-u naložila da ne poštuje Zakon o zaštiti konkurencije.

Dok su neke evropske države odlučile da svojim ekonomijama pomognu da prevaziđu aktuelnu energetska krizu raznim subvencijama, Srbija se odlučila da, po pitanju snabdevanja električnom energijom, to učini dajući nalog Elektroprivredi Srbije da za period od 1. januara do 30. juna privredi struju prodaje po ceni od 75 evra po megavat satu. Taj nalog, formulisan kao „preporuka“ Vlade Elektroprivredi Srbije, o ograničenju cena za isporuku električne energije privredi na 75 evra po MWh izazvala je i pozitivne i negativne komentare. Od privrednika čuju se i pohvale (Unija poslodavaca) ali i kritike (Zoran Drakulić).

Iz samog EPS-a, naravno, ne komentarišu ovaj nalog države o jedinstvenoj ceni struje za sva preduzeća do sredine 2022. godine. Kažemo naravno jer, EPS je državno preduzeće, kojim, zapravo upravlja Vlada.

A osim na privredu, ova cena, najniža u odnosu na okruženje, veoma će uticati i na sam EPS.

MRE: Cena čuva konkurentnost srpske privrede

Iz Ministarstva rudarstva i energetike (MRE), odgovarajući na pitanje Energije Balkana „Kako će ova cena uticati na privredu i poslovanje EPS-a, ali i na državni budžet?“ kažu: „U MRE smo sigurni da je Ministarstvo privrede izradilo prethodnu analizu, jer je ono predlagatelj odluka. Uvereni smo da će izraditi i detaljnu analizu uticaja na privredu i poslovanje JP EPS“.

„Smatramo da će ovakve cene, iako značajno više od dosadašnjih i jednako niže od tržišnih, u kriznoj situaciji olakšati poslovanje privrede Republike Srbije, jer će je manje pogoditi u odnosu na zemlje u okruženju, a time posredno očuvati i konkurentnost u krizi koja je zadesila čitav svet, ali svakako ne može rešiti nagli rast troškova privrede u kratkom roku“, poručuju iz resornog Ministarstva uz konstataciju: „Iz domena nadležnosti MRE, može se konstatovati da utvrđene cene jesu iznad proizvodnih, što bi trebalo da pozitivno utiče na poslovanje JP EPS a time i na budžet Srbije“.

Te cene jesu iznad proizvodnih. Ali, pored sopstvene proizvodnje EPS je morao da uvozi značajne količine električne energije. A kako stvari stoje, do kraja zimskog perioda će nastaviti sa uvozom. Tako da se ipak postavlja pitanje da li će cena EPS-ovog miksa, koji čini proizvedena i uvezana električna energija, biti ispod ili iznad 75 EUR po MWh?

EPS mora da poslušati „preporuku“

Podsetimo, tržište električne energije u zemlji otvoreno je još 2014. godine.

A EPS, jednostavno, ne sme da ne poslušati „preporuku“.

Istovremeno, samom „preporukom“ Vlada je sebe zaštitila. Niko ne može da joj prebaci da je suspendovala tržište, da je EPS-u naložila da ne poštuje Zakon o zaštiti konkurencije.

I Željko Marković, lider za energetiku i industriju u kompaniji Dilojt Srbija kaže da je cena od 75 evra očekivana.

„U njoj je ugrađena cena proizvodnje i cena određenih količina koje se moraju nabaviti iz uvoza. Treba imati u vidu da su cene električne energije iz uvoza jako visoke. Fjučersi za prvi kvartal i drugi kvartal su, u proseku, oko 250 evra po MWh za 2022. godinu. Pod pretpostavkom da će EPS morati da uvozi 10% procenata ukupno isporučene električne energije svojim kupcima, lako je izračunati da će cena EPS-ovog proizvodnog miksa morati da bude uvećana za najmanje 25 evra, a u realnosti i više, jer ovom procenom nisu obuhvaćeni svi troškovi koje EPS ima, kao što su na primer troškovi zakupa prekograničnih kapaciteta. Tako i dolazimo do ponuđene cene koja je data privredi. A EPS na ovoj ceni neće ostvarivati nikakav ekstra profit. Zarada javnog preduzeća neće biti viša od par procenata, ako je uopšte i bude“, izjavio je Marković za Energiju Balkana.

Komentarišući da je „namera države da se sa nižom cenom od tržišne zaštiti privreda, opravdana“ Marković ponavlja da ne kritikuje cenu, ali, da ima zamerku na način kako je država propisala cenu.

Ugrožena konkurentnost snabdevača

„Nisam siguran da je način na koji je to izvedeno, najsrećnije rešenje. Na taj način se narušava tržište električne energije, uspostavljeno 2014. godine. Očekivao sam da će država to uraditi kroz državne subvencije, a ne ovako - praktično direktnim regulisanjem cene kroz preporuku EPS-u. Cene električne energije za kupce na tržištu, koji nemaju pravo na garantovano snabdevanje u Srbiji, inače, nisu regulisane. Očekivao sam da EPS-u i ostalim licenciranim snabdevačima država da mogućnost da sa velikim potrošačima iz sektora privrede sklapaju ugovore o snabdevanju u tržišnoj utakmici, a da razliku od ugovorene cene i cene od 75 evra po MWh, država subvencionise iz budžeta“, objašnjava Marković. Ovaj stručnjak za energetiku, koji je, inače, ranije bio direktor EPS Snabdevanja upozorava Vladu Srbije da „država na ovaj način unosi poremećaj na tržištu i praktično onemogućuje poslovanje drugih snabdevača, na šta EU i Energetska zajednica neće sigurno gledati blagonaklono.“

Takođe, na ovaj način se ugrožava i EPS

„EPS u smislu člana 15. Zakona o zaštiti konkurencije ima dominantan položaj, jer snabdeva više od 95% tržišta. Uz cenu od 75 evra po MWh, koju ni jedan drugi snabdevač ne može da ponudi, sa pravom se postavlja pitanje, da li EPS u smislu člana 16. istog Zakona zloupotrebljava dominantan položaj, i da li zbog toga rizikuje eventualne tužbe,“ kaže Marković.

Izvor: energijabalkana.net